יב: דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין

כהן גדול ביום הכפורים יוכיח. משמר קרבנות לא מצי למידק דתמיד היה על מצחו כדמשמע בפ' האומר (קידושין סו.) הקס להם (ג) לין שבין עיניך משמע שהיה על מצחו אפי' שלא בשעת העבודה: **שטומאה** חוזרת בציבור. אין הדבר תלוי בציבור כדאמרינן בפ' הוציאו לו (יומא דף נ.) שהרי פר יום"כ וחציתי כהן גדול ופסח דקרבן יחיד (ג) הוא ודומין שבת וטומאה ופר העלם דבר של ציבור ושעירי ע"ז ומגיגה דקרבן ציבור הם ואין דומין אלא נקוט האי כללא בידך כל שזמנו קבוע דוחה ואפילו ביחיד וכל שאין זמנו קבוע אינו דוחה ואפילו לציבור:

ונשים משליטות לטהורים ועודפין עליהן. תימה דבפ' כילד לולין (פסחים דף עט. ושם) פליגי בשהיו ישראל מחצה טהורים ומחצה טמאין דרב אמר הללו עושין לעצמן והללו עושין לעצמן ורב כהנא אמר טהורים עושין את הראשון וטמאין עושין את השני ואיכא דאמר רב כהנא אמר טהורים עושין את הראשון וטמאים אין עושין לא את הראשון ולא את השני והשתא קוגיא דהכא כמאן אי כרב אי כליענא נתרא דרב כהנא למה לי משלימות בעדיפות אבל ואי כליענא קמא דרב כהנא למה לי עדיפות במשלימות אבל וי"ל דנקט משלימות ועדיפות דהשתא לכולהו ליתי עשה אלא כמורה ולכך ביקש רחמים על עצמו וה"מ לשנויי לנפשיה אבל נשים בראשון מוכה ובשני רשות ולכך ביקש דלאו שפיר עבד דעביד פסח שני אלא אליבא דר"ש קיימינן לתיש דף כפ' האשה (שם לא.):

דנשים בראשון רשות:

מכדי מפוריא לפסחא כו'. אמתני' דעדיות (פ"ז מ"ז) דמייתי בפרק המנקין (לקמן דף פז. ושם) הם העידו שמעברין את השנה כל אדר הוה מני לאקשוי: ורבי

כי אכלו את הפסח בלא ככתוב. שעיבר את השנה מפני הטומאה אלא כדת: **ניסן בניסן.** לאחר שקידשו לשם ניסן חזר ונמלך ועשאו אדר השני: **ר"ש בן יהודה אומר.** לא עיברה אלא השיאן לפסח שני אלא כדין לפיכך ביקש רחמים על עצמו: **דחויה בציבור.** כלומר בקושי הותרה טומאה בציבור וכל כמה דאפשר להדורי לעשותו בטהרה מהדרין ולכך מעברין כדי שיעשו בטהרה: אין מרלה על טומאת זבחים לעולות לרלון: [1]**כין שישנו על מנת.** כהן גדול בשעת טומאה בין שאינו על מצחו מרלה: **כהן גדול.** בכולו לפני לפנים ביום הכיפורים יוכיח שאינו לובש בגדי זהב ואם תירע' טומאה בקדשים מרלה הלין: **אמר לו הנח ליום הכיפורים.** שכולו עבודת ציבור הוא וטומאה הותרה בקרבן ציבור בטהרה גמורה ואין לריך לין לרלות. אלמא היתר גמור הוא: **רבי יהודה אומר אינה מעוברת.** לפי שהטומאה היתר היא בציבור ושלא לצורך עיבור: **לכתחילה א"כ.** דת"ק קאמר אין מעברין לכתחילה ולרבי שמעון מעברין לכתחילה ואיידי דקאמר רבי יהודה אינה מעוברת אמר אינה מעוברת והוא הדין לכתחילה: **ואין אחר ניסן.** משקבעתו זה ניסן אין אתה יכול לעשות זה אדר והאחר ניסן: **ביום שלשים של אדר.** אם לא ישנו עד הנה בעיבור שנה לא יעברוה עוד הואיל והיום לאו לקבוע ניסן אם היה אדר אסר: **ואיהו.** מעיקרא סבר הואיל ולאו לא אמרינן ועיבר ולבסוף הודה לשמואל וביקש רחמים על עצמו: **היכי דמי.** דמעיקרא השיא ולבסוף אזר בו: **מחלה.** לאו דווקא אלא כדמפרש ואזיל שהזכרים היו טמאים יותר מן הטהורים ונשים היו רוכן טהורות עד שהנשים טהורות משלימות את מחצה טהורים ועודפות עליהן שכשאתה מונה אנשים ונשים כאחת בטמאים וכטהורים נמצאו טהורים יתירים ופלוגתא בפרק האשה (פסחים דף לא.) דאיכא למאן דאמר נשים מוכה בהנאת הפסח ראשון ואיכא למאן דאמר נשים רשות וחזקיה מעיקרא סבר נשים בפסח ראשון מוכה ומיבטרפו הלכך הוו טמאים מיעוטא ומילתא ולבסוף סבר נשים בפסח ראשון רשות ואלא מיבטרפי והוו להו טמאים רובא ואיכא נדחה לפסח שני ואין ליבור נידמין: **אין מקדשין אם החדש.** לומר מקודש הוא לאדר השני דכיון דראוי לקבוע ניסן קיימא ביה זה ניסן ואין אחר ניסן אלא שאם יבא מטי ריש אחרינא מקדשי ליה לניסן: **ומפוריא דרשינן בהלכות הפסח.** וכיון דלא עיבור קודם הפורים ושמעו דרשה של הלכות הפסח כי הדר מעברי בית דין לשתא ומודעי לעלמא לא מהימני להו לשנותי כ"ד ומזלזלי בחמץ: **כהושבנא תליא מילתא.** שהקיץ והחורף לפי

[1] כי אכלו את הפסח בלא ככתוב כי התפלל חזקיהו עליהם לאמר ה' הטוב יכפר בעד רבי שמעון אומר אם מפני הטומאה עיברוה מעוברת אלא מפני מה ביקש רחמים על עצמו שאין מעברין אלא אדר [א]והוא עיבר ניסן בניסן ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש מפני שהשיא את ישראל לעשות פסח שני: אמר מר רבי יהודה אומר מעברין אלמא אית ליה לרבי יהודה [2]טומאה דחויה היא בציבור והא תניא ציץ בין [ב]שישנו על מצחו ובין שאינו על מצחו מרצה דברי רבי שמעון ר' יהודה אומר [3]עודו על מצחו מרצה אין עודו על מצחו אינו מרצה א"ל ר' שמעון כהן גדול ביום הכיפורים יוכיח שאינו על מצחו ומרצה אמר לו רבי יהודה הנח ליום הכיפורים שטומאה הותרה בציבור וליטעמיך תיקשי לך היא גופה ר' יהודה אומר מעברין ואמר ר' יהודה מעשה בחזקיה מלך יהודה שעיבר את השנה מפני הטומאה וביקש רחמים על עצמו אלא חסורי מחסרא והכי קתני אין מעברין את השנה מפני הטומאה [ד]ואם עיברוה מעוברת רבי יהודה אומר אינה מעוברת ואמר רבי יהודה וכו' אי הכי ר' שמעון אומר אם מפני הטומאה עיברוה מעוברת היינו תנא קמא אמר רבא לכתחלה איכא בינייהו תניא נמי הכי אין מעברין את השנה מפני הטומאה לכתחילה ר' שמעון אומר מעברין אלא מפני מה בקש רחמים על עצמו שאין מעברין אלא אדר והוא עיבר ניסן בניסן אמר מר [ה]שאין מעברין אלא אדר [ו]והוא עיבר ניסן בניסן ולית ליה לחזקיה [2]החדש הזה לכם זה ניסן ואין [ז]אחר ניסן טעה בדשמואל דאמר שמואל [ח]אין מעברין את השנה ביום שלשים של אדר הואיל וראוי לקובעו ניסן ואיהו סבר הואיל וראוי לא אמרינן תניא נמי הכי אין מעברין את השנה ביום שלשים של אדר הואיל וראוי לקובעו ניסן: רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון מפני שהשיא את ישראל לעשות פסח שני היכי דמי אמר רב אשי כגון שהיו ישראל מחצה טמאים ומחצה טהורים ונשים משלימות לטהורים ועודפות עליהם מעיקרא סבר [ט]נשים בראשון חובה דהוו מיעוטן טמאים ומיעוטן מידחו לפסח שני ולבסוף סבר נשים בראשון רשות דהוו להו טמאים רובא ורובא לא מדחו לפסח שני: גופא אמר שמואל אין מעברין את השנה ביום שלשים של אדר הואיל וראוי לקובעו ניסן עיברוה מאי אמר עולא אין מקדשין את החדש קידשו מאי אמר רבא בטל העיבור רב נחמן אמר [י]מעובר ומקודש א"ל רבא לרב נחמן מכדי מפוריא לפיסחא תלתין יומין הוו ומפוריא [יא] דרשינן בהלכות הפסח [יב]דתניא [יג]שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום רשב"ג אומר שתי שבתות וכי מטי ריש ירחא מרחקין ליה אתי לזלזולי בחמץ אמר ליה [יד]מידע ידיעי דשתא מעברתא בחושבנא תליא מילתא אמרי חושבנא הוא דלא סליק להו לרבנן עד השתא אמר רב יהודה אמר שמואל אין מעברין את השנה אלא א"כ היתה תקופה חסירה רובה של חודש וכמה רובה של חודש ששה עשר יום דברי רבי יהודה רבי

מצטון תקופת החמה הם מתגלגלין וכשרבין ימי שנות החמה על שנות הלבנה יותר מדאי מתאחר האביב אחר הפסח שהמועדות אינו קובעין אחר מולדות הלבנה: **אין מעברין אם השנה.** על התקופה אע"כ מישנו ומצאו שתקופת תמוז חסירה מהשלמת תשעים וא' יום שלה ריבוי של חדש תשרי: **ששה עשר יום.** ותקופת תשרי נופלת כי"ז אצל אם היתה תקופת תשרי נופלת בששה עשר אין מעברין. ולקמיה [יג.] יליף טעמא: רבי

עין משפט נר מצוה

קב א מיי' פ"ד מהל' גיזלת מקדש הלכה יח:
קג ב מיי' שם הל' טו:
קד ג מיי' שם הל' ח:
קה ד מיי' פ"ד מהל' קרבנות המזבח הל' ו:
קו ה מיי' פ"ד מהל' גיזלת מקדש הל' יח:
קז ו מיי' שם ופ"ד מהל' קה"מ הלכה יד:
קח ז מיי' פ"ה מהל' קרבן פסח הל' ח [ופ"ז שם הל' ג]:
קט ח מיי' פ"ד מהלכות קידוש החדש הל' יד:
קי ט טוש"ע א"ח סי' מכט סעיף ח:
קיא י מיי' פ"ד מהל' קידוש החדש הל' כ:

רבינו חננאל

עיבורה מעוברת. ר' יהודה אומר אינה מעוברת. וא"ר יהודה מעשה בחזקיה מלך יהודה שעיבר השנה מפני הטומאה וביקש רחמים על עצמו. ר' שמעון אומר מעברין השנה מפני הטומאה לכתחלה ומפני מה ביקש חזקיה רחמים על עצמו משום דשעה בהא דשמואל דאמר אין מעברין השנה ביום שלשים של אדר הואיל וראוי לקובעו ניסן הוא אמר רבא אמרינן ונמצא שעיבר ניסן בניסן והתורה אמרה החודש הזה לכם ראש חדשים זה ניסן ואין אחר ניסן: **עיברוה** ביום ל' של אדר מאי אמר עולא אין מקדשין את החודש. כלומר אין מקדשין אותו היום שנמצא היום מאדר. קידשוהו מאי אמר רבה כיון שהוקבע בטל העיבור רב נחמן אמר מקודש ומעובר ואקשי עליה רבא בהא. ופריק מידע ידעי דשתא מעברתא בחושבנא תליא מלתא ואמרי חושבנא הוא דלא סליק לרבנן עד האידנא וקי"ל כי הדדכים שעליהן היו מעברין השנה הן הלכה למשה מסיני ואי הוה כתב שמור את האביב ועשית פסח לה' הייתי אומר איהו חדש ימצא בו האביב נעשה פסח. לפיכך כתיב שמור את חודש האביב אין לך פסח אלא בחודש האביב מכלל שיש לך רשות לעבר חודש אחד עד שיקבע לך זה חדש האביב ופירש כו שמירה למאן קא מזהר להו. שמירה זו לב"ד שיהו קוראין המועדים בזמנן כדכתיב אשר תקראו אותם במועדם מכלל שצריכין שמירה וקריאה: **אמר** רב יהודה אמר רב אין מעברין השנה אלא אם כן היתה תקופת תמוז חסרה לתשלום צ"א יום י"ד יום רובו של חודש תשרי דברי ר' יהודה

מסורת הש"ס

א) פסחים עז. יומא ז:, ב) [ע' תוס' דר"ה כח., סנ"ל לי' לוקלע וכו'], ג) כרכות י:, ד) [פסחים עט: לא.], ה) מגילה כט: פסחים י. ר"ה ז. ע"ז ה: [כתובות נח. תוספת' מגילה פ"נ], ו) ר"ה ז., ז) ר"ה כח. דיבור ג' עם לעיל.

תורה אור השלם

1. כי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה יששכר וזבלון לא הטהרו כי אכלו את הפסח בלא כתוב כי התפלל חזקיהו עליהם לאמר יי הטוב יכפר בעד:
דברי הימים ב ל יח
2. החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה:
שמות יב ב

הגהות הב"ח

(א) גמרא ומפורש דרשינן בהלכות הפסח דתניא שאלין ודורשין בהלכות הפסח: (ב) תוס' ד"ה כהן וכו' הקס להם בציץ: (ג) ר"ה שטומאה וכו' דקרבן יחיד הם דומין:

מוסף רש"י

בין שישנו על מצחו. של כהן גדול כשלרעה טומאה על הקרבן (יומא ז:). כהן גדול ביום הכפורים יוכיח. בשבת עבודת פנים, שאינו על מצחו. דהא לין נכנס שם בגגדי זהב דלמחמרינן בר"ה (סו.) דלין קטיגור נעשה סניגור (פסחים עז וכעי"ז יומא ז:). ומרצה. אם בא בטומאה, דהא קי"ל כל קרבנות הלבור הקבוע להן זמן דוחין את הטומאה, וכ' שמעון מיה ליה טומאה דחויה היא בלבור ואי לאו משום דלין מרלה טומאה לא הוי מיתסרי (פסחים עז). שטומאה הותרה בצבור. שכולו קרבן לבור ואינו לריך לרלוי לין (יומא ז:) ואין קרבן לבור לריך רילוי הלין אלא קרבן יחיד (פסחים עז.). והוא עיבר ניסן בניסן. קס"ל המגמקדש החדש לשם ניסן נמלך לעבר את השנה ועשאו אדר, כמו שנאמר בדברי הימים (ב ל:) ויועץ המלך לעשות הפסח בחדש השני (ברכות י:). ביום שלשים של אדר. ואע"פ שלא נתקדש החדש, שעדיין לא כלו עדים (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com